

дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор», модуль «Волейбол» за вимогами кредитно-модульної системи та розробкою методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів з відповідною числовою системою оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болонский процес: перспективи та розвиток у контексті приєднання України до Європейського простору вищої освіти // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. – Судак, 2004. – 85 с.
2. Дубенчук А.І. Волейбол: навчальне видання / Анатолій Іванович Дубенчук – Харків: Вид-во «Ранок», 2010. – 112 с.
3. Воропай С.М. Теорія і методика волейболу / Сергій Миколайович Воропай. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2011. – 424 с.
4. Демчишин А.А. Підготовка волейболістів / А.А. Демчишин, Б.С. Пилипчук. – К.: Здоров'я, 1979. – 104 с.
5. Kryukov Yu.G. Strukturno-logichna shema modulno-reytingovoYi sistemi u vikladanni «Sportivnih Igor» z distsiplini «Flzichne vihovannya» u vischomu navchalnomu zakladi // Problemy i perspektivy razvitiya sportivnyh igr i edinoborstv v vyisshih uchebnyh zavedeniyah // Sbornik statey pod. red. Ermakova S.S. / elektronna nauchnaya konferentsiya, g. Harkov, 15 yanvarya 2005 g. – Harkov: HGADI, 2005. – S. 86-93.
6. Lektsiya z pedagogiki vischoYi shkoli: navchalnyi poslbnik / Za red. V.I.LozaovoYi. – 2-e vid., dop. I vipr. – Harklv: «OVS», 2010. – 480 s.
7. Sportivni Igr: pldruchnik dlya vuzlv / Za red. A.Ivoyleva, V.Titarya. Harklv: Vid-vo «Osnova» pr Hark. until, 1993. – 216 s.

УДК 796.011.3

Красницька О. В.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФІЛАКТИКИ СІМЕЙНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ ВИХОВАНЦІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглянута проблема сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю. Подано етапи технології процесу профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю, а також результати дослідження щодо ефективності технологічного забезпечення профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю.

Ключові слова: депривація, сімейна депривація вихованців інтернатних закладів спортивного профілю, технологія профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю.

Красницька О. В. Оценка эффективности технологии профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля. В статье рассмотрена проблема семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля. Подано етапы технологии процесса профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля, а также результаты исследования эффективности технологического обеспечения профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля.

Ключевые слова: депривация, семейная депривация воспитанников интернатных заведений спортивного профиля, технология профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля.

Krasnytska O. V. Evaluating the effectiveness of prevention technologies deprivation of family pets boarding schools sports profile. In this paper the problem of family deprivation pupils of boarding schools sports profile, given the experimental research base. Solved the issue of prevention of family deprivation pupils of boarding schools sports profile. This technology presents the stages of the process of prevention of family deprivation pupils of boarding schools sports profile, as well as the results of research on the effectiveness of the process for the Prevention of deprivation of family pets boarding schools sports profile. The article analyzes the results of educational assessment indicators of deprivation of family pets boarding schools sports profile separately for each criterion: cognitive, emotional and volitional communicative. The results on the levels of deprivation indicators of family pets boarding schools sports profile for all criteria. The author defines the most effective forms of social and educational work with pupils boarding schools sports profile, for example, readers' conferences, educational hour with elements of training, therapeutic classes, evening memories of family traditions and customs, defense projects, family living room, a theatrical song contest, competition, holiday, funny, family holiday theme days. The results of teacher performance assessment of cognitive, emotional and volitional and communicative criteria that determine the distribution of levels of deprivation, family pets boarding schools sports profile before and after the experiment. Defined moments prevention of family deprivation such as isolation from family, feelings of loneliness, conflict, lack of communication with family members, inability to establish friendly contacts and maintain a positive atmosphere in the collective.

Key words: deprivation, family deprivation pupils of boarding schools sports profile, deprivation Technology prevention of family pets boarding schools sports profile.

У сучасному суспільстві все частіше ставиться на порядку денному питання розвитку дитячо-юнацького спорту. Адже щоб пишатися своїми спортсменами, державі необхідно забезпечити умови для того, аби діти мали можливість реалізувати свої таланти та здібності і примножити спортивну славу країни. Інтернатні заклади спортивного профілю є одними з найефективніших центрів з підготовки спортсменів високого класу на основі широкого розвитку олімпійських видів спорту. У той же час вихованці цих закладів зустрічаються з рядом проблем, однією з яких є проблема сімейної депривації

[1, 2]. Явище сімейної депривації вчені досліджували у таких аспектах: психічні розлади дітей, які знаходяться в умовах сімейної депривації (О. Девятова), вплив материнської депривації на розвиток Я-концепції дітей (О. Золотарьова), механізми психологічного захисту особистості в умовах родинної депривації (О. Максименко), депривація підлітків в закладах інтернатного типу (К. Прозорова), відношення юнаків і дівчат до батьків при сімейній депривації (А. Рубченко), депривація сімейного спілкування (О. Соловйова). Окрема група досліджень присвячена діяльності спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю: аналіз їх діяльності в Україні (С. Стадник), характеристика культурно-просвітницької діяльності з дітьми в інтернатних закладах спортивного профілю (О. Чигирин), особливості виховання моральних якостей учнів спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю (А. Тіняков). Питання профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю залишилося поза увагою дослідників.

Метою статті є визначення ефективності технологічного забезпечення профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю. Профілактику сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю ми трактуємо як технологію соціальної профілактики, що передбачає комплекс соціально-педагогічних методів і форм роботи, спрямованих на розширення можливостей дитячо-батьківської взаємодії, підвищення інтелектуального рівня розвитку вихованців, удосконалення навичок емоційно-вольової регуляції та комунікативних здібностей. Експериментальне дослідження було розгорнуто на базі 4-х закладів: Республіканському вищому училищі фізичної культури і Костопільському обласному ліцеї-інтернаті II – III ступенів фізичної культури і спорту, вихованці яких склали експериментальну групу в кількості 143 особи; Броварському вищому училищі фізичної культури і Київському обласному ліцеї-інтернаті фізичної культури і спорту, вихованці яких склали контрольну групу в кількості 138 осіб.

Процес профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю нами було розглянуто як технологію, що складається з чотирьох етапів:

1. Теоретико-аналітичний етап (характеристика базових понять, аналіз сутності і специфіки профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю).

2. Прогностичний етап (оцінка результатів констатувального етапу експерименту, визначення мети та завдань формульовального експерименту).

3. Добір методів, форм, прийомів, технік профілактики сімейної депривації.

4. Впровадження, корекція та оцінка ефективності профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю.

Розробка та впровадження технологічного забезпечення профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю дозволили нам оцінити і проаналізувати результати експериментального дослідження. Педагогічне оцінювання здійснювалося поетапно, відповідно до визначених критеріїв і показників. Очікуваним результатом була позитивна динаміка за всіма показниками сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю у бік зменшення числа вихованців із критичним і допустимим та у бік збільшення числа вихованців з мінімальним рівнями сімейної депривації. Відповідно до *пізнавального критерію* оцінювалися такі показники: нехтування навчальною діяльністю, відсутність пізнавальних інтересів, звуження світоглядних позицій. У ході впровадження технологічного забезпечення профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю відбулося помітне зниження критичного (позитивна динаміка склала 18,18 % – 26 осіб) і допустимого (позитивна динаміка склала 6,29 % – 9 осіб) рівнів та збільшення мінімального (на 24,47 %) рівня показників сімейної депривації. В експериментальній групі було зафіксовано якісний перерозподіл за рівнями сформованості показників пізнавального критерію у бік збільшення кількості вихованців із мінімальним рівнем (до формульовального експерименту переважали вихованці інтернатних закладів спортивного профілю з критичним рівнем). Відповідно до *емоційно-вольового критерію* оцінювалися такі показники: непевненість у своїх силах, відчуття самотності, емоційна нестабільність. Впровадження розробленого нами технологічного забезпечення дозволило відмітити появу стійких тенденцій до позитивної динаміки у рівнях сформованості показників сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю за емоційно-вольовим критерієм. В експериментальній групі було зафіксовано якісний перерозподіл за рівнями сформованості показників емоційно-вольового критерію у бік зменшення кількості вихованців із критичним (позитивна динаміка склала 13,99 % – 20 осіб) і допустимим (позитивна динаміка склала 16,08 % – 23 вихованці) рівнями і відповідно у бік збільшення кількості вихованців із мінімальним (на 30,07 % – 43 особи) рівнем.

Відповідно до *комунікативного критерію* оцінювалися такі показники: конфліктність, комунікативна відстороненість (замкнутість), схильність до усамітнення. У результаті впровадження технологічного забезпечення у вихованців інтернатних закладів спортивного профілю експериментальної групи відбулися якісні зміни у бік зменшення числа вихованців із критичним (на 11,89 % – 17 осіб) і допустимим (на 10,49 % – 15 осіб) рівнями та у бік збільшення числа вихованців із мінімальним (на 22,38 % – 32 особи) рівнем сформованості показників сімейної депривації за комунікативним критерієм. У вихованців інтернатних закладів спортивного профілю контрольної групи відбулися незначні зміни в рівнях сформованості показників сімейної депривації від 2,18 % (3 особи) на критичному рівні до 5,08 % (7 осіб) на мініальному рівні за комунікативним критерієм. Наступним етапом експериментальної роботи стало узагальнення результатів щодо рівнів сформованості показників сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю за *пізнавальним, емоційно-вольовим і комунікативним критеріями*, що подано в табл. 1.

Аналіз даних, поданих у табл. 1, дозволяє засвідчити, що у вихованців інтернатних закладів спортивного профілю контрольної групи простежується несуттєва динаміка зниження рівня сімейної депривації. Найбільш позитивну динаміку показав *комунікативний критерій*. На критичному рівні динаміка склала 2,18 % (3 особи), на допустимому рівні – 2,9 % (4 особи), на мініальному – 5,08 % (7 осіб). У вихованців інтернатних закладів спортивного профілю експериментальної групи простежуються чіткі тенденції у бік зменшення числа вихованців на критичному і допустимому рівнях та збільшення числа вихованців на мініальному рівні за всіма критеріями сімейної депривації. На критичному рівні найбільшу динаміку виявлено за пізнавальним критерієм – 18,18 % (26 вихованців), на допустимому рівні – за емоційно-вольовим критерієм – 16,08 % (23 вихованці), на мініальному рівні – теж за емоційно-вольовим критерієм – 30,07 % (43 вихованці). Із цього можна зробити

висновок, що у ході формувального експерименту найбільшу динаміку дав емоційно-вольовий критерій. Зі всіх показників сімейної депривації у ході формувального експерименту найбільший розвиток у бік зростання числа вихованців із мінімальним рівнем отримали такі показники, як: відчуття самотності (35,66 % – 51 особа), нехтування навчальною діяльністю (29,37 % – 42 особи) та конфліктність (28,66 % – 41 особа). Найменший розвиток у бік зростання числа вихованців із мінімальним рівнем отримали такі показники, як: відсутність пізнавальних інтересів і схильність до усамітнення (по 17,48 % – 25 осіб). Відповідно, найбільш ефективними формами соціально-педагогічної роботи з вихованцями інтернатних закладів спортивного профілю стали: читацька конференція на тему «Ідеал сім'ї на сторінках сучасної української поезії та прози», виховна година з елементами тренінгу «Сімейні цінності», терапевтичне заняття «Смійтеся на здоров'я», вечір спогадів родинних традицій та звичаїв, захист проєктів «Сімейне свято», родинна вітальня «Дерево з коріння починається, а людина – з сім'ї», конкурс театралізованої пісні та кулінарних виробів «А мій милий вареничків хоче», конкурсна програма «Козацькі ігри», свято «День народження класу», КВК «Будьмо разом», родинне свято «Моя сім'я – моя фортеця», тематичний день Батька, тематичний день Матері.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз рівня сформованості показників сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю (на констатувальному і контрольному етапах)

Критерій			Пізнавальний (інтелектуальний)		Емоційно-вольовий		Комунікативний	
Рівень	Група	Величина	Констатувальний етап	Контрольний етап	Констатувальний етап	Контрольний етап	Констатувальний етап	Контрольний етап
Критичний	ЕГ	Абс.	87	61	47	27	47	30
		%	60,84	42,66	32,87	18,88	32,87	20,98
	КГ	Абс.	73	73	34	34	38	35
		%	52,90	52,90	24,64	24,64	27,54	25,36
Допустимий	ЕГ	Абс.	28	19	59	36	57	42
		%	19,58	13,29	41,26	25,18	39,86	29,37
	КГ	Абс.	43	42	58	55	54	50
		%	31,16	30,43	42,03	39,85	39,13	36,23
Мінімальний	ЕГ	Абс.	28	63	37	80	39	71
		%	19,58	44,05	25,87	55,94	27,27	49,65
	КГ	Абс.	22	23	46	49	46	53
		%	15,94	16,67	33,33	35,51	33,33	38,41

Таким чином, підсумовуючи результати оцінки рівнів сформованості показників сімейної депривації за пізнавальним, емоційно-вольовим і комунікативним критеріями, можна відзначити наступне:

- у вихованців інтернатних закладів спортивного профілю експериментальної групи відбулися значні зміни у бік зростання числа вихованців із мінімальним рівнем за всіма критеріями;
- у контрольній групі за час формувального експерименту відбулися несуттєві зміни в рівнях сформованості показників усіх критеріїв сімейної депривації.

Педагогічна оцінка показників пізнавального, емоційно-вольового та комунікативного критеріїв дозволила представити наступний розподіл рівнів сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю, поданий на рис. 1.

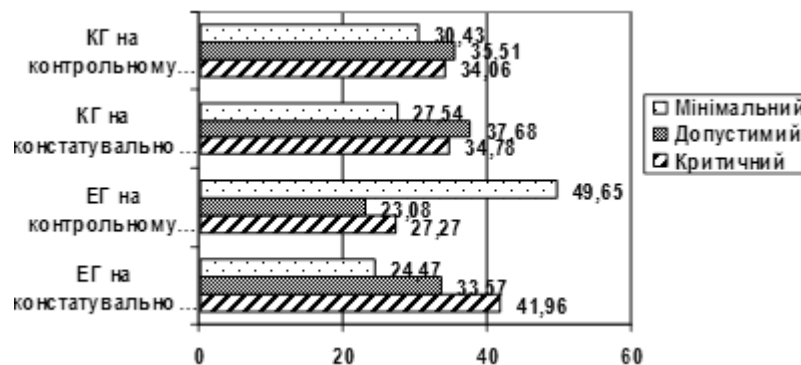

Рис. 1. Рівні сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю (у %).

Аналіз даних, поданих на рис. 1, дозволяє засвідчити несуттєву динаміку рівнів сформованості показників сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю у контрольній групі, а саме: на критичному рівні – 0,72 % (1 особа), на допустимому рівні – 2,17 % (3 особи), на мініальному рівні – 2,89 % (4 особи). У вихованців інтернатних закладів спортивного профілю експериментальної групи простежуються чіткі позитивні тенденції на кожному рівні сформованості показників сімейної депривації. На критичному рівні динаміка склала 14,69 % (21 особа), на допустимому рівні – 10,49 % (15 осіб), на мініальному рівні – 25,18 % (36 осіб). Узагальнення результатів експериментальної роботи з профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю дозволило нам дійти висновку, що розроблене і впроваджене нами технологічне забезпечення профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю сприяє успішному подоланню усіх визначених показників за пізнавальним (інтелектуальним), емоційно-вольовим і комунікативним критеріями сімейної депривації. У ході формувального експерименту нами здійснено профілактику сімейної депривації, а саме таких її моментів, як: відірваність від сім'ї, відчуття самотності, конфліктність,

нестача спілкування з близькими людьми, невміння налагоджувати дружні контакти й підтримувати позитивну атмосферу в колективі.

ВИСНОВОК. Технологічне забезпечення профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю є успішним і сприяє успішності профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ полягають у розробці таких питань, як: соціально-виховна робота тренера в інтернатних закладах спортивного профілю; професійна підготовка педагогів інтернатних закладів спортивного профілю до здійснення соціально-педагогічної діяльності; підготовка вихованців інтернатних закладів спортивного профілю до сімейного життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Красницкая О. В. Определение состояния семейной депривации воспитанников интернатных учреждений спортивного профиля / О. В. Красницкая // Педагогика и психология в контексте современных исследований проблем развития личности : сб. материалов 5-й междунар. науч.-практ. конф. (Махачкала, 23 июня 2014 г.) / НИЦ «Апробация». – Махачкала : ООО «Апробация», 2014. – С. 69–71.

2. Красницкая О. В. Показники сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю / О. В. Красницкая // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка – Чернігів, 2014. – Вип. 115. – Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – С. 114–119.

Крик Т.М., Матвієнко М.І.

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕКРЕАЦІЇ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті освітлено погляди авторів на використання новітніх форм та методів в організації рухової діяльності школярів.

Ключові слова: фізична рекреація, заняття фізичними вправами, спортивно-педагогічні вимоги, фізичне виховання, техніка виконання.

Крик Т.М., Матвієнко М.І. Инновационные формы организации спортивно-массовой работы и физической рекреации учащихся общеобразовательных учебных заведений. В статье освещены взгляды авторов на использование новых форм и методов в организации двигательной деятельности школьников.

Ключевые слова: физическая рекреация, занятия физическими упражнениями, спортивно-педагогические требования, физическое воспитание, техника выполнения.

Kreek T.M., Matvienko M.I Innovative forms of sports activities and physical recreation of students of secondary schools. The aim of the study was lighting innovative forms of mass sports and physical recreation of students of secondary schools. The main objectives of the study: 1. To analyze the pedagogical literature, literature on physical training and information on the Internet about innovative forms and methods of mass sports work. 2. Submit to discuss and empirically chosen the tested forms and methods of activation of motor activity of students. Subject to review of the study are the forms, methods and means to organize sports activities; analysis of the features of traditional and alternative types of competitive activities, lighting the positive use of new forms of work with students of secondary schools. The article provides information on options for applying changes to the traditional training process of school children to enhance their target, targeted and planned motor activity; describes the features of the use of proven systems of exercise relative ages of those involved and the conditions of possible practical use of such sports and competitive systems. In the article describes opinion of the author's about a new forms and methods of the organization of motor activity of schoolchildren. According to the results of pedagogical observation and testing indicators of the physical condition of children of innovative implementations allow processes to enrich the experience of participation in various types of motor activity those involved; increase the level of motivation for physical exercise; provide the dynamics of physical fitness according to age norm, and in some indicators (development of dexterity) there is a positive good results.

Key words: physical recreation, physical exercise, sports and pedagogical requirements, physical education, technology implementation.

Вступ. Автори науково-педагогічної літератури вважають, що інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття [2, с. 11]. В сенсі такого структурного бачення умов актуалізації інноваційних педагогічних технологій слід виділити в системному елементі "глобальних проблем" проблему недостатньої рухової діяльності дітей та молоді, зміну якісних та кількісних мотиваційних характеристик до занять спортом; проблему загального зниження показників фізичної підготовленості школярів та, як наслідок, низького рівня їх здоров'я. В частині поглядів на загальні зміни в суспільстві та співвіднесення до таких змін форм та методів фізичного виховання, виникає актуальність інтеграції нових знань та адаптації їх до нових форм соціального буття [3, с.11]. Реалізація таких інтеграційних процесів обґрунтовує зміст творчої педагогічної діяльності у фізичному вихованні, яка, в свою чергу, є невід'ємним компонентом інноваційної. Як зазначає І.М. Дичківська: «Інноваційна педагогічна діяльність – заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду цілеспрямована педагогічна діяльність, орієнтована на зміну й розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики» [1, с. 76]. Погляди на нові форми, методи та засоби в організації спортивно-масової